

VY_12_INOVACE_CJL_DRD_01

Digitální učební materiál

Sada: Komplexní jazykové a stylistické rozbory pro vyšší gymnázium

Téma: Jazykový rozbor – neumělecký text

Autor: PhDr. Lenka Drdlová

Předmět: Český jazyk

Ročník: 2. ročník VG

Využití: Prezentace určená pro procvičení a opakování učiva

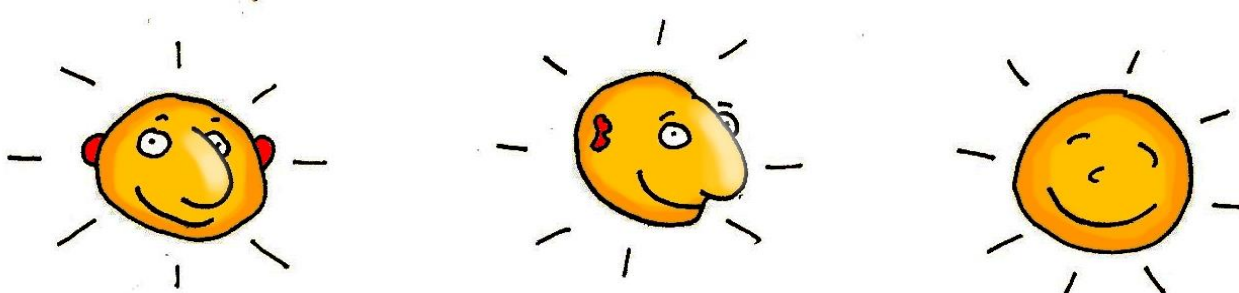
Anotace: Materiál opakuje a procvičuje informace z oblasti jazykového stylu publicistického, z oblasti tvarosloví, slovosloví, syntaxe.

Milí Novoměstšané,

přelom roku je vždy spojen s hodnocením toho, co se letos podařilo, co jsme pokazili, co by šlo dělat lépe. A stejně tak na přelomu roku přemýšlíme nad tím, co bychom chtěli dokázat v roce příštím. V Novém Městě jsme toho v končícím roce stihli docela dost. Největší radost mám z opravených železničních přejezdů a vyřešení dopravní situace nad nemocnicí, nových přechodů pro chodce na Brněnské a před Lídlem, opravy Vratislavova náměstí, spravené Malé uličky, Dopravního terminálu a nového perónu na zastávce. (...)

S úlevou dnes můžeme říct i to, že se podařilo před MS v biatlonu připravit všechny stavby ve sportovním areálu. Zároveň mě těší, že přes všechny investice držíme městské finance pod kontrolou a daří se nám postupně snižovat plánovaný schodek hospodaření.¹

(úvodní slovo – starosta města)

Obr. 1

Úkoly k větnému rozboru:

- Rozeber první souvětí (grafické znázornění, druhy VV, vztahy mezi VH). Urči druh souvětí.
- Najdi vlastní názvy, zdůvodni použití velkých písmen a uveď podobné příklady. Uveď, jaký je rozdíl mezi použitím slova *Novoměšťané* a *Novoměšťáci*.
- Nahraď slovo **perón** synonymním výrazem.

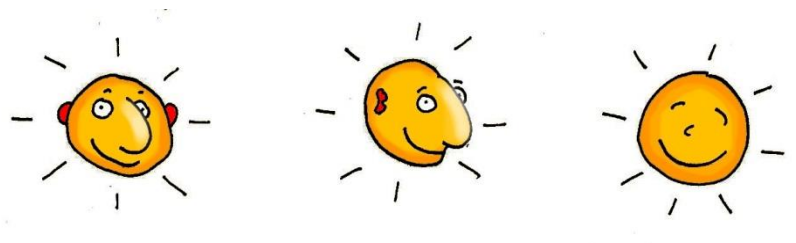
- 4) Vysvětli, jak byla vytvořena zkratka MS. Uved' jiné podobné zkratky.
- 5) Vysvětli, jak bylo vytvořeno slovo **biatlon**. Uved' podobná slova z oblasti sportu. Pokud to jde, najdi k nim česká synonyma.

Obr. 2

- 6) Najdi v textu cizí slova a pokus se je nahradit synonymními výrazy či slovními spojeními.
- 7) *držíme finance pod kontrolou, snižovat schodek hospodaření* – Použij jiné vyjádření. Pokus se vysvětlit obsahový význam daných spojení.

- 8) Vysvětli, k čemu slouží takováto periodika
- měsíčník občanů daného města
(jejich význam, rubriky, dosah,..)
- 9) Kdo píše úvodní slovo? Jaký je podle tebe účel
uvedeného textu?

Obr. 1

Řešení:

- 1) Oslovení – není součástí větného rozboru
1 VH – 2 VV Pt – 3 VV Pt – 4 VV Pt souvětí podřadné
- 2) Nové Město, Malá ulička, Vratislavovo náměstí, Novoměřské –
spisovné slovo
- 3) nástupiště
- 4) iniciálová zkratka, ČSR, OSN,...
- 5) biatlon - zimní dvojboj, sportovní disciplína sestávající z běhu na lyžích a střelby,
18.stol. – běh vojenských hlídek; přejímání z cizího jazyka – angličtiny;
basketbal, fotbal,...
- 6) investice - ekonomická aktivita spočívající v současném uložení finančních
prostředků nebo koupi něčeho a očekávání budoucího zisku, terminál -
překladiště, konečná stanice, finance - peníze
- 7) Máme dobrý přehled o penězích, příliš neutracíme,..; Snižujeme
rozdíl mezi výdaji a příjmy městského rozpočtu.

Zdroje:

¹ *Novoměstsko: měsíčník občanů Nového Města na Moravě a okolí*. Nové Město na Moravě: Novoměstská kulturní zařízení, 2013, roč. 2013, č. 1., s. 1.

[cit. 2013-01-04]

Obr. 1, 3: vlastní tvorba – všechna práva vyhrazena

Obr. 2: Microsoft PowerPoint klipart

Děkuji za pozornost.

Obr. 3

Gymnázium Nové Město na Moravě